

Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako

Kia Ōrite te Tohatoha i te Kai

Te pātai	Ngā aromatawai a te pouako
1. Ka tohaina ēnei kai kia ōrite te whiwhinga mā te tokorua nei, mā Hina rāua ko Eru. He aha te rahi o ngā kai mā ia tangata?	
2. Mēnā tokowhā ngā hoa e hākari ana, he aha ngā kai a tēnā me tēnā?	
3. Mēnā ka kainga e Eru ētahi māwhene e 3, he aha te hautanga o ngā māwhene ka kainga e ia?	
4. Ka kainga e Hina te $\frac{3}{4}$ o ngā rōpere. E hia ngā rōpere ka kainga e ia?	
5. E 3 ngā rōpere ka kainga e Eru. He aha te hautanga o ngā rōpere ka kainga e ia, mēnā ... - e 6 katoa ngā rōpere? - e 9 katoa ngā rōpere? - e 3 ngā rōpere, e 3 hoki ngā ārani? 15 katoa ngā rōpere?	
6. Kotahi rita te rōrahi o ia ipu wai ārani. Mēnā tokowaru ngā tāngata e kai ngātahi ana, ā, he ōrite te rōrahi wai ārani mā tēnā, mā tēnā, e hia te rōrahi mā ia tangata?	
7. Māu e whiriwhiri kia rima ngā momo kai kei muri o tēnei kāri, hei hākari mā ētahi hoa tokotoru, kia ōrite te whiwhinga a tēnā me tēnā.	

Kia Ōrite te Tohatoha i te Kai

Tūārere	1			2			3	
Tau	1	2	3	4	5	6	7	8

Tohu Ako: Te Tau, Ngā Hautanga
Kaupapa: Te hautau

Hei whakamārama

He tauira ngohe tēnei, hei aromatawai i te mōhio o te ākongā ki tenei mea te hautau. Mā te āta mātakitaki me te āta whakarongo a te pouako ki te mahi a te ākongā, e mōhiotia ai te taumata o te ākongā, ngā wāhi e pakari ana, me ngā wāhi hei whakapakari ake.

I ētahi wā, mā te whakawhitiwhiti kōrero, mā te paku whakamārama rānei a te pouako, e kite ai te ākongā i te rautaki, i te huarahi rānei hei whakaoti i te ngohe.

E tika ana kia taunga te ākongā ki tēnei mea te whakaoti rapanga, te wetewete i ngā kōrero me ngā tohutohu, te āta whakaaro i te rautaki e hāngai ana, me te tūhonohono anō i ngā maramara mātauranga kei roto i tōna hinengaro. Koirā te āhua o tēnei ngohe aromatawai.

Me tuku kia mahia tēnei ngohe aromatawai i muri i ngā akoranga e hāngai ana ki te hautau, kaua e tuku mātao noa iho.

Rauemi Tautoko:

Kei te whare whakaputu rauemi o Te Tāhuhu o te Mātauranga ēnei rauemi (Down the Back of the Chair), kei te whata rauemi tuihono hoki o Tāhūrangi.

- Te Poutama Tau, Pukapuka Tuarua: Te Uiui Aromatawai. Ko ngā kōrero whānui e pā ana ki te aromatawai pāngarau.
- Te Poutama Tau, Pukapuka Tuawhitu: Te Hautau, te Tau ā-Ira me te Ōrau. Ko ngā huatau matua me ētahi ngohe whakaako e hāngai ana ki te hautau.

Ngā tohutohu

Whakaaturia te kāri, ākene pea me pānui tahi me te ākongā, kia mārama ai ngā kōrero.

Hoatu he wā hei whakaoti mā te ākongā i ngā pātai.

Tonoa te ākongā kia whakamārama i āna mahi. Tāruatia ‘Te Whārangi Aromatawai mā te Pouako’, hei tuhi māu i āna whakamārama, me ō whakaaro, ō whakataunga aromatawai.

Āta tirohia ngā kōrero kei te whārangi ‘Hei Ārahi i te Aromatawai’ hei āwhina i a koe ki te whakatau i te taumata e hāngai ana ki ngā mahi a te ākongā. Kei tēnei whārangi te ngako o te pāngarau e hāngai ana ki tēnei ngohe, me ngā tauira whakamārama a ngā ākongā.

Me mātua mōhio te ākonga

- ki ngā rearua ki te 20 me ngā haurua e whai pānga ana
- ki ngā hautau – haurua, hauwhā, hauwaru, hautoru, haurima, hautekau
- ki te raupapa hautau māmā, me ngā hautau e ōrite ana te tauraro
- ki ngā meka tāpiritanga mō ngā tau 0 – 20
- ki ētahi o ngā meka whakareatanga (×2, ×3, ×5, ×10)

Ngā kupu pāngarau e hāngai ana

hautau, hautanga, ōrite, rōrahi, tohatoha

Ngā kupu e hāngai ana ki te horopaki

kerepe, māwhene, parehe, rōpere, wai ārani

Ngā rauemi

- te kāri ngohe
- ētahi porotiti mēnā e hiahiatia ana e te ākonga

Ētahi ngohe whakaako e hāngai ana

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuawhā

- Kei a Wai te Keke Nui?
- Te Raupapa Hautau

Te Poutama Tau: Pukapuka Tuawhitu

- Tohatoha Ōrite
- Pihikete
- Kararehe
- Hautanga Porowhita
- Manu Hiakai

He tauira pātai hei kukume whakaaro

- Whakamāramahia ngā mahi i oti i a koe i roto i tō hinengaro. He aha tō mahi tuatahi? He aha tō mahi tuarua?
- He aha koe i whiriwhiri ai i te haurua o te 12 i te tuatahi?
- E mōhio ana koe ki tētahi atu rautaki hei whakaoti i tēnā pātai?

Hei Ārahi i te Aromatawai

Kia Ōrite te Tohatoha i te Kai

Te pātai	Kaupae 4 (Mahere Tau), Tau 2	Kaupae 5 (Mahere Tau), Tau 3/4	Kaupae 6 (Mahere Tau), Tau 4/5
1. Ka tohaina ēnei kai kia ōrite te whiwhinga mā te tokorua nei, mā Hina rāua ko Eru. He aha te rahi o ngā kai mā ia tangata? $\frac{1}{2}$ o te 1, te 2, te 4, te 8, me te 12.	Ka whakamahia ēnei rautaki hei whiriwhiri i te haurua o te 1, te 2, te 4, te 8 me te 12: • te tohatoha taonga ōkiko • te hangarite āhua	Ka whakamahia te mōhio ki ngā tau rearua hei whakaputa i te haurua o te 1, te 2, te 4, te 8, me te 12.	Ka whakamahia ngā meka whakareatanga hei whakaputa noa i te haurua o te 1, te 2, te 4, te 8, me te 12.
2. Mēnā tokowhā ngā hoa e hākarī ana, he aha ngā kai a tēnā me tēnā? $\frac{1}{4}$ o te 1, te 2, te 4, te 8, me te 12.	Ka whakamahia ēnei rautaki hei whiriwhiri i te hauwhā o te 1, te 2, te 4, te 8 me te 12: • te tohatoha taonga ōkiko • te hangarite āhua	Ka whakamahia ēnei rautaki hei whiriwhiri i te hauwhā o te 1, te 2, te 4, te 8 me te 12: • te haurua me te rearua • te tāpiri tāruarua	Ka whakamahia ngā meka whakareatanga hei whakaputa i te hauwhā o te 1, te 2, te 4, te 8, me te 12.
3. Mēnā ka kainga e Eru ētahi māwhene e 3, he aha te hautanga o ngā māwhene ka kainga e ia? $\frac{3}{4}$ = e 3 o roto i te 4.	E mōhio ana ki te hautau $\frac{3}{4}$ hei tohu i te 3 o roto i te 4.		E mōhio ana ki te tikanga o te taurunga me te tauraro o te hautau $\frac{3}{4}$.
4. Ka kainga e Hina te $\frac{3}{4}$ o ngā rōpere. E hia ngā rōpere ka kainga e ia? $\frac{3}{4}$ o te 8.	Ka whakamahia he taonga ōkiko, te hangarite rānei.	Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau tāpiripiri: • $\frac{1}{2}$ o te 8 = 4, $\frac{1}{2}$ o te 4 = 2, 2 × 3 = 6 • 2 + 2 + 2 + 2 = 8, 2 × 3 = 6	Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau: • 2 × 4 = 8, $\frac{1}{4}$ o te 8 = 2, 2 × 3 = 6 • 8 ÷ 4 = 2, 2 × 3 = 6 • $\frac{6}{2}$ = 3
5. E 3 ngā rōpere ka kainga e Eru. He aha te hautanga o ngā rōpere ka kainga e ia, mēnā ... • e 6 katoa ngā rōpere? • e 9 katoa ngā rōpere? • e 3 ngā rōpere, e 3 hoki ngā ārani? • 15 katoa ngā rōpere?	Ka whakamahia he taonga ōkiko, te hangarite rānei.	Ka whakamahia ēnei rautaki: • te haurua me te rearua • te tāpiri tāruarua Hei tauira, 3 + 3 + 3 = 9, nō reira, $\frac{3}{9}$ = $\frac{1}{3}$. E mōhio ana ki te ōrite o te $\frac{3}{3}$ me te 1.	Ka whakamahia ngā meka whakareatanga me ngā meka whakaweheenga: 15 ÷ 3 = 5, nō reira, $\frac{3}{15}$ = $\frac{1}{5}$
6. Kotahi rita te rōrahi o ia ipu wai ārani. Mēnā tokowaru ngā tātanga e kai ngātahi ana, ā, he ōrite te rōrahi wai ārani mā tēnā, mā tēnā, e hia te rōrahi mā ia tangata? 2 ÷ 8	Ka tuhia he pikitia hei wāwāhi i ngā ipu e rua kia 8 katoa ngā wāhanga ōrite.	Ka whakamahia te haurua tāruarua: • $\frac{1}{2}$ o te 2 = 1, $\frac{1}{2}$ o te 1 = $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ o te $\frac{1}{2}$ = $\frac{1}{4}$ • $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{4}$ = 1, nō reira, e 8 ngā $\frac{1}{4}$ kei roto i te 2. Ka whakaahua ā-hinengaro i te hautanga āhua.	Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau, he meka whakareatanga rānei: • 1 ÷ 8 = $\frac{1}{8}$, nō reira, 2 ÷ 8 = $\frac{1}{4}$ • 1 ÷ 4 = $\frac{1}{4}$, nō reira, 2 ÷ 8 = $\frac{1}{4}$ • $\frac{2}{8}$ = $\frac{1}{4}$ Ka hurihia te rita hei ritamano, ā, ka whakawehea te 2,000ml ki te 8, ka 250ml.
7. Māu e whiriwhiri kia rima ngā momo kai kei muri o tēnei kāri, hei hākarī mā ētahi hoa tokotoru, kia ōrite te whiwhinga a tēnā me tēnā.	Ka whakamahia te tohatoha ōrite i ngā taonga ōkiko me te hangarite āhua, hei whiriwhiri i te hautoru o tētahi taurea o te 3, pērā i te $\frac{1}{3}$ o te 3, o te 6, o te 9.	Ka whakamahia he rautaki wāwāhi tau tāpiripiri hei whiriwhiri i te hautoru o tētahi tau, me te mōhio anō mēnā he toenga. Hei tauira: 7 ÷ 3 → 2 + 2 + 2 = 6 + 1 → 2 me te 1 e toe ana → 2 $\frac{1}{3}$	Ka whakamahia he rautaki whakarea māmā me ngā meka whakareatanga hei whiriwhiri i te hautoru o ngā tau. Hei tauira: 16 ÷ 3 → 3 × $\square$ = 16 → 3 × 5 = 15 + 1 → 5 $\frac{1}{3}$